

VADLĪNIJAS

zinātniskajai institūcijai
piederošā intelektuālā
īpašuma aizsardzībai,
licencēšanai vai pārdošanai

Izglītojošais materiāls tapis RTU Inovāciju un tehnoloģiju
pārneses centra sadarbībā ar patentpilnvarnieku
Arti Kromani, SIA «Pētersona patents – AAA Law»

Šīs vadlīnijas ir skaidrojošs materiāls Rīgas Tehniskās universitātes (turpmāk – RTU) personālam, kura darbības rezultātā ir radīts intelektuālais īpašums (turpmāk IĪ).

Vadlīnijas apskata galvenos soļus, kas jāveic, lai komercializētu intelektuālo īpašumu:

1

IDENTIFIKĀCIJA

2

FIKSĀCIJA VAI REĢISTRĀCIJA

3

LICENCĒŠANA VAI PĀRDOŠANA

RTU intelektuālā īpašuma radīšanas un izmantošanas nostādnes un priekšnoteikumus nosaka «Rīgas Tehniskās universitātes Intelektuālā īpašuma tiesību pārvaldības un izmantošanas politika», apstiprināta RTU Senāta 2012. gada 29. oktobra sēdē (turpmāk – RTU IĪ politika).

SATURS

01

Intelektuālā īpašuma identifikācija

Intelektuālā īpašuma autorības identifikācija	4
Intelektuālā īpašuma īpašumtiesību identifikācija	4
Intelektuālā īpašuma noformēšana komercializācijas mērķiem	5
Konfidencialitātes ievērošana	5
Patentmeklējums	5
Rīcības brīvības analīze (<i>Freedom-to-Operate analysis</i>)	5

02

Intelektuālā īpašuma objekti un to fiksācija vai reģistrācija

Autortiesības	6
Zinātība	6
Zinātības piemēri	6
Patents	7
Patentējami un nepatentējami izgudrojumi	7
Patenta piešķiršana	7
Patenta pieteikšanas process RTU	8
Dizainparaugs	9
Preču zīme	9
Citi intelektuālā īpašuma objekti	9

03

Intelektuālā īpašuma objektu licencēšana vai pārdošana

Licencēšanas būtība	10
Konfidencialitāte pārrunu procesā	10
Licences veidi un galvenie licences līgumā iekļaujamie nosacījumi	10
Citi būtiski licences līgumā iekļaujamie nosacījumi	11
Pārdošanas būtība	12

1. piemērs. Patentētas tehnoloģijas komercializācija	13
---	----

2. piemērs. Vairāku intelektuālā īpašuma objektu komercializācija	14
--	----

> 01

Intelektuālā īpašuma identifikācija

Intelektuālā īpašuma autorības identifikācija

Jebkuras cilvēka (autora) jaunrades rezultātā top darbs. Radītais darbs var būt literārs (raksts, video), zinātnisks (metodika, iekārta, sistēma) vai mākslas (horeogrāfija, tēlniecības darbs). Autortiesības pieder autoram, tiklīdz darbs (literārs, zinātnisks vai mākslas) ir radīts, neatkarīgi no tā, vai darbs ir pabeigts. Veiktās jaunrades ietvaros ir jāidentificē, kas ir katra darba, ko plāno komercializēt, autori.

Intelektuālā īpašuma īpašumtiesību identifikācija

Autoram attiecībā uz darbu ir neatsavināmas autora personiskās tiesības. Savukārt uz darbu attiecināmās mantiskās tiesības atbilstoši RTU IĪ politikai un darba līgumam un/vai studējošā līgumam pieder RTU.

Balstoties uz RTU IĪ politiku un no tās izrietošajām līgumiskajām attiecībām, piemēram, darba līgums un/vai studējošā līgums, mantiskās tiesības uz RTU darbinieku un studējošo radīto darbu pieder RTU.

Autora radītais darbs

Personiskās tiesības

Uz autorību – tiesības tikt atzītam par autoru.

Mantiskās tiesības

Publiskot, publicēt, publiski izpildīt, izplatīt, raidīt un tulkot darbu.

Neatņemamas autortiesības

Nododamas autortiesības

Atbilstoši RTU IĪ politikai tiek atzīts un minēts kā autors.

Atbilstoši RTU IĪ politikai un darba un /vai studējošā līgumam ar RTU mantiskās tiesības pieder RTU, ja vien spēkā esošajos tiesību aktos, vienojoties ar darbiniekiem vai studējošajiem, vai arī līgumos ar sadarbības partneriem nav noteikts citādi. Atbilstoši RTU IĪ politikai autori saņem atlīdzību par komercializācijas rezultātā gūtajiem ienākumiem.

Piemērs

Autors patenta pieteikumā tiek uzrādīts kā izgudrotājs, jo viņam ir neatņemamas tiesības tikt atzītam par autoru.

Piemērs

Patenta pieteikumā RTU ir uzrādīta kā pieteicējs, jo tā ir mantisko tiesību īpašniece.

Intelektuālā īpašuma noformēšana komercializācijas mērķiem

Īl noformēšana komercializācijas mērķiem ietver identificētā darba reģistrāciju vai fiksēšanu vienā no Īl objektu formām, kas aprakstītas 2. daļā. Tikai noformēts Īl (reģistrēts, fiksēts) var būt objekts (kustama manta), ko var licencēt vai pārdot.

Komercializācija ir zināšanu un tehnoloģiju (jeb intelektuālā īpašuma) pārnese uzņēmējdarbības vidē. Komercializācijas mērķis ir izgudrojumu padarīt pieejamu plašākai sabiedrības daļai. RTU komercializācija notiek, slēdzot līgumu par intelektuālā īpašuma izmantošanas tiesību piešķiršanu vai pārdošanu (atsavināšanu).

Konfidencialitātes ievērošana

Īpašu vērību jāvelta konfidencialitātes nosacījumiem, jo darba publicēšana vēlāk var kaitēt novitātei, lai iegūtu patentu vai dizainparauga reģistrāciju. Publiskošana var kaitēt arī zinātnības fiksēšanai, jo publiska informācija nevar kalpot kā zinātība, kas ir slepena rakstura informācija. Informācijas publiska izpaušana var kaitēt arī jau noslēgtām līgumiskām attiecībām (piemēram, no sadarbības partneriem iegūtas konfidencialās informācijas publiskošana), kas var rezultēties ar likumiskām un finansiālām sankcijām.

Patentmeklējums

Patentmeklējums ir viens no pirmajiem soļiem veiksmīga patenta pieteikuma sagatavošanai. Tā mērķis ir precizēt zināmo tehnikas līmeni, lai patenta pieteikumā varētu norādīt radītā izgudrojuma objekta raksturīgās (atšķirīgās) daļas.

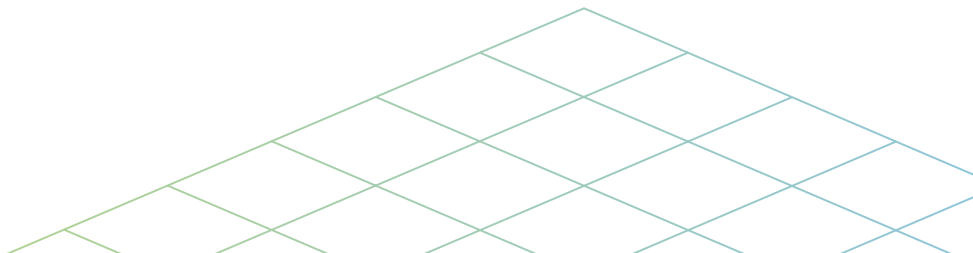
Zināmo tehnikas līmeni veido jebkurš publicēts raksts (publikācija, grāmatas, bukleti utt.), video, prezentācijas, publicētie patenta pieteikumi vai reģistrētie patenti utt. Patentmeklējuma rezultātu analīze sniedz vērtīgu informāciju par izgudrojuma novitāti un izgudrojuma līmeni.

Patentmeklējumu būtu ieteicams veikt arī pirms pētījuma, kas ietver jaunu risinājumu, sāksanas, piemēram, gatavojot projekta pieteikumu, tādējādi samazinot iespēju, ka pētījuma rezultātā tiek radīts risinājums, kam trūkst novitātes.

Rīcības brīvības analīze (Freedom-to-Operate analysis)

Atšķirībā no patentmeklējuma rīcības brīvības analīzē iekļauj citu patenta pieteikumu un patenta analīzi, lai noskaidrotu, vai izstrādātais risinājums nepārkāps vai jau nepārkāpj kāda ekskluzīvās tiesības, t. i., patenta.

Provizorisks rīcības brīvības analīzi būtu ieteicams veikt pirms pētījuma sāksanas un – jau vēlākā fāzē, kad komercprodukts jau ir izstrādāts.

Intelektuālā īpašuma objekti un to fiksācija vai reģistrācija

Autortiesības

Intelektuālā īpašuma noformēšanas forma – fiksācija

Autortiesības pieder darba autoram, tiklīdz darbs (literārs, zinātnisks vai mākslas) ir radīts, neatkarīgi no tā, vai tas ir pabeigts. Latvijā nav institūcijas, kas reģistrē autortiesības. Autortiesību fakts ir jāfiksē un jānoformē pašam autortiesību radītājam (autoram) vai tā tiesību īpašniekam – RTU. Piemēram, autortiesību faktu var fiksēt ar darba publikāciju. Taču jāatceras, ja publikācijā tiks iekļauta informācija, ko vēlāk plānots aizsargāt ar patentu, tā var kaitēt paša izgudrojuma objekta novitātei. Savukārt autortiesību faktu datorprogrammai var fiksēt ar autortiesību norādi kodā un programmatūras licencē.

Autortiesības aizsargā Autortiesību likums un Krimināllikums.

Zinātība

Intelektuālā īpašuma noformēšanas forma – fiksācija

Zinātība ir praktiskās informācijas kopums, kas rodas pieredzes un testēšanas rezultātā un ir slepens (nav vispārzināms vai viegli pieejams), būtisks (svarīgs un noderīgs produktu ražošanai vai pakalpojuma sniegšanai) un fiksēts (aprakstīts pietiekami vispusīgi, lai būtu iespējams pārbaudīt, vai tas atbilst slepenības un būtiskuma kritērijiem). Zinātību fiksē, ievērojot konfidencialitāti.

Zinātības piemēri

Zinātības objekts

Zinātības fiksēšana

Tehnoloģiskais apraksts noteikta maisījuma iegūšanai, kas apraksta, kādi ir soļi un kā tieši tie jāveic, lai iegūtu noteikto maisījumu.

Zinātība fiksēta kā tehnoloģiskā procesa maršruta karte ar norādi par konfidencialitāti.

Programmatūras daļa, kas uzlabo radara darbību.

Programmas kods tiek fiksēts noteiktā failā, kam ir ierobežota piekļuve.

Tehniskie rasējumi, kuros ir informācija par radara konstrukciju un tā salikšanu, kas papildināti ar aprakstu par noteiktu elementu izvēli (kāpēc izvēlēti tieši šie elementi un ne citi).

Zinātība fiksēta kā rasējumi ar specifikāciju un paskaidrojošo daļu elektroniskā vai papīra formātā ar norādi par konfidencialitāti.

Pieredzes apraksts par noteiktas metodes lietošanu ātrākai ūdens piesārņojuma konstatēšanai.

Elektroniski vai rakstiski fiksēts apraksts, kas detalizēti izklāsta, kādi soļi jāveic un kādas metodes jālieto, lai ātrāk konstatētu ūdens piesārņojumu, ar norādi par konfidencialitāti.

Zinātības fiksēšana ietver noteiktus priekšdarbus. Ir jābūt skaidri norādītai informācijas aprītei (kas un kādos apstākļos var piekļūt šai informācijai, kā šī informācija tiek glabāta un laista aprītē) un konfidencialitātes nosacījumiem (vai iesaistītās puses ir informētas par konfidencialu informāciju un darbu ar to).

Zinātību aizsargā Komerccnoslēpuma aizsardzības likums, Autortiesību likums un Krimināllikums.

Patents

Intelektuālā īpašuma noformēšanas forma – reģistrācija

Patentu var iegūt uz izgudrojuma objektu, kas ir rūpnieciski izmantojams (lietojams kādā rūpniecības nozarē, lauksaimniecības vai citā tautsaimniecības jomā), jauns (nav bijis publiskots iepriekš) un kam ir noteikts izgudrojuma līmenis (izgudrojums nav acīmredzams risinājums attiecīgās jomas lietpratējam).

Patentējami un nepatentējami izgudrojumi

Patentējami izgudrojumi

Ierīce (iekārta, sistēma);
paņēmiens (process,
tehnoloģija); viela; vielu
kompozīcija; bioloģisks
materiāls.

Nepatentējami izgudrojumi

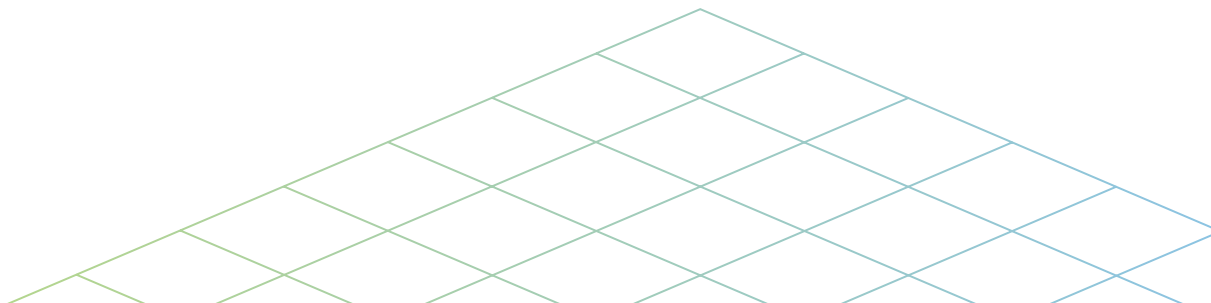
Atklājums; zinātniska teorija;
matemātiska metode; estētisks
risinājums (jo to aizsargā ar
dizainparauga reģistrāciju); plāni;
intelektuālās darbības; komerc-
darbības vai spēļu noteikumi un
paņēmieni; datorprogrammas
(jo tās aizsargā autortiesības); in-
formācijas sniegšanas paņēmiens;
izgudrojums, kura izmantošana ir
pretrunā ar sabiedrisko kārtību vai
sabiedrībā pieņemtajiem morāles
principiem; terapeitiskie vai
ķirurģiskie ārstēšanas paņēmieni,
ko lieto, manipulējot ar cilvēka vai
dzīvnieka ķermeni.

Patenta piešķiršana

Izgudrojuma objekta aizsardzība ar patentu ietver vairākus secīgi veicamus soļus.

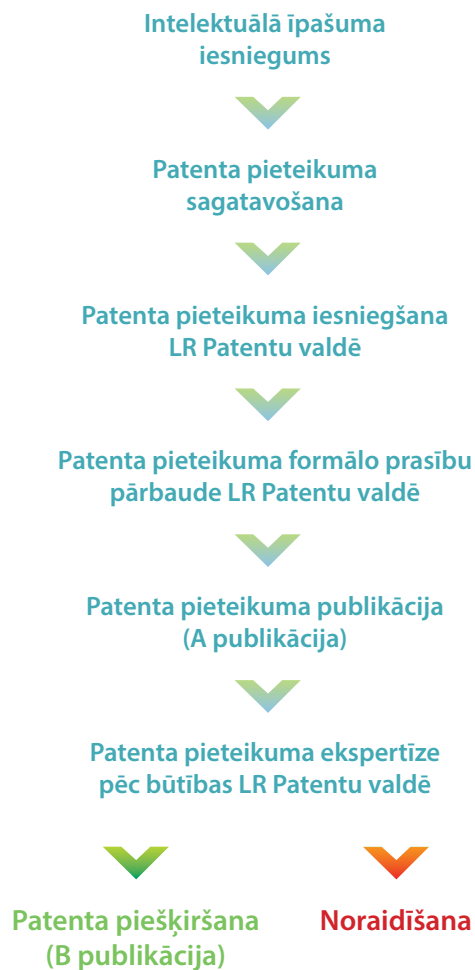
1. Jāsagatavo patenta pieteikums, kurā skaidri un pilnīgi jāapraksta aizsargājamais izgudrojuma objekts. Patenta pieteikuma sagatavošanas fāzē ieteicams veikt patentmeklējumu, lai precizētu jau zināmo tehnikas līmeni un noteiktu izgudrojuma objekta raksturīgos/atšķirīgos elementus.
2. Jāiesniedz patenta pieteikums Latvijas Republikas Patentu valdē. Pēc patenta pieteikuma iesniegšanas seko tā pirmā ekspertīze, kurā tiek pārbaudītas formālās prasības un kas noslēdzas ar patenta pieteikuma publikāciju (A publikācija). Patenta pieteikums kļūst publisks, to ir iespējams izmantot komercializācijas mērķiem, t. i., licencēt vai pārdot. Pēc patenta pieteikuma publikācijas seko pieteikuma ekspertīze pēc būtības, kuras rezultātā patents tiek piešķirts (B publikācija) vai arī patenta pieteikums tiek noraidīts.

Patentu aizsargā Patentu likums.

Patenta pieteikšanas process RTU

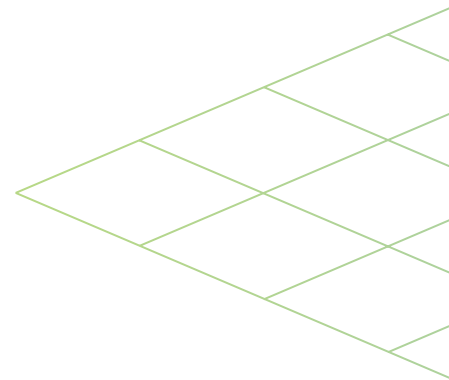

Ievēro konfidencialitāti.

Izgdrojuma izpaušana nekaitē iesniegtā patenta pieteikuma patentspējai.

No patenta pieteikuma publicēšanas brīža tas kļūst par kustamu mantu un ir izmantojams kā licencēšanas objekts. Vēlāk arī patents ir kustama manta.

Intelektuālā īpašuma iesniegums, detalizēts patentēšanas process un regulējošie dokumenti pieejami mājaslapas www.inovacijas.rtu.lv sadaļā «Intelektuālais īpašums».

Dizainparaugs

Intelektuālā īpašuma noformēšanas forma – reģistrācija

Dizainparauga reģistrāciju var iegūt, piesakot reģistrācijai izstrādājuma ārējo veidolu, kas ir jauns (nav bijis iepriekš publiskots) un kam piemīt individuāls raksturs (kopiespāids, ko tas atstāj uz informētu lietotāju, atšķiras no kopiespāida, kādu uz šādu lietotāju atstāj jebkurš cits dizainparaugs).

Eiropas Savienībā pastāv arī neregistrētu dizainparaugu aizsardzība. Neregistrēta dizainparauga aizsardzība ir spēkā trīs gadus no brīža, kad dizainparaugs ticis darīts zināms sabiedrībai (publicēts).

Dizainparaugu aizsargā Dizainparaugu likums.

Preču zīme

Intelektuālā īpašuma noformēšanas forma – reģistrācija

Preču zīme ir apzīmējums, ko lieto, lai kāda uzņēmuma preces vai pakalpojumus atšķirtu no citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem. Preču zīme var būt vārdiska (sastāv no burtiem, vārdiem, cipariem), grafiska (attēls, zīmējums), telpiska (preces vai iesaiņojuma forma), kombinēta (iepriekš minēto elementu kombinācija) un speciāla (skaņa, gaisma, smarža utt.).

Preču zīmes reģistrāciju var iegūt, piesakot preču zīmi, kas nodrošina atšķirtspēju attiecībā uz pieteiktajām precēm vai pakalpojumiem un nav jau iepriekš reģistrēta.

Preču zīmi aizsargā Preču zīmju likums.

Citi intelektuālā īpašuma objekti

Intelektuālā īpašuma noformēšanas forma – reģistrācija

Pusvadītāju izstrādājumu topogrāfija.

Selekcionāra tiesību reģistrācija.

Lauksaimniecības un pārtikas produktu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu, cilmes vietas nosaukumu un garantētu īpatnību reģistrācija.

Visi iepriekš minētie IĻ objekti Civillikuma izpratnē pielīdzināmi tiesībām uz kustamu mantu un var kalpot kā licencēšanas vai pārdošanas objekti.

RTU patenta, dizainparauga un preču zīmes pieteikšanu nosaka «Kārtība, kādā tiek virzīts darbinieka vai studējošā iesniegums, pieņemts lēmums par RTU mantiskajām tiesībām uz intelektuālo īpašumu».

03

Intelektuālā īpašuma objektu licencēšana vai pārdošana

Licencēt vai pārdot var tikai fiksētus vai reģistrētus IĻ objektus, jo tikai fiksēti vai reģistrēti IĻ objekti ir pielīdzināmi kustamai mantai. Par licences objektu var kalpot autortiesību objekts (piemēram, tehnoloģijas apraksts, prototipu fotogrāfijas, rasējumi, datorprogrammas), taustāmā formā fiksēta zinātība, patenta pieteikuma publikācija, patents, preču zīmes reģistrācija, dizainparauga reģistrācija un/vai Eiropas Savienībā neregistrēts dizainparaugs.

Licencēšanas būtība

Licence ir intelektuālā īpašuma izmantošanas atļauja, ko IĻ tiesību īpašnieks piešķir citai personai. Izmantošanas atļauju piešķir, noslēdzot licences līgumu, kurā tiek noteikti izmantošanas nosacījumi, mērķis, teritorija, atbildība un ilgums. Pārtraucot licences līgumu, beidzas arī atļauja izmantot licencē norādītos IĻ objektus.

Licence IĻ objektu īpašniekam ļauj saglabāt kontroli pār saviem IĻ objektiem, jo ar licenci ir dota atļauja IĻ objektus izmantot un tie netiek pilnībā atdoti.

Konfidencialitāte pārrunu procesā

Gadījumā, ja pirms licences līguma slēgšanas puses apmainās ar konfidencialu informāciju, ieteicams slēgt konfidencialitātes vienošanos.

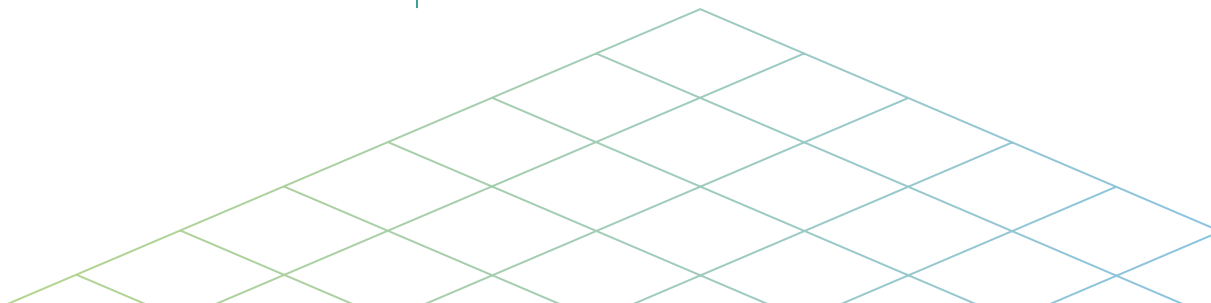
Licences veidi un galvenie licences līgumā iekļaujamie nosacījumi

Vienkārša licence

Licenci atzīst par vienkāršu licenci, ja RTU (licenciārs), piešķirot citai personai (licenciāts) IĻ objekta izmantošanas tiesības, saglabā tiesības izmantot šo IĻ objektu pati. Vienlaikus šī paša IĻ objekta vienkāršo licenci var piešķirt izmantošanai citiem licenciātiem.

Izņēmuma (ekskluzīva) licence

Licenci atzīst par izņēmuma licenci, ja licenciāts iegūst izņēmuma tiesības uz IĻ objekta izmantošanu saskaņā ar licences līguma noteikumiem, taču RTU var saglabāt tiesības izmantot IĻ objektu tiktāl, cik atļauj vienošanās licences līgumā.

Citi būtiski licences līgumā iekļaujamie nosacījumi

Licences darbības teritorija

Licencē norāda teritoriju, kurā RTU ļauj rīkoties licenciātam ar licencēto IĻ. Norādītā darbības teritorija ļauj RTU vienoties ar licenciātu par IĻ lietošanas ģeogrāfisko iedalījumu. Piemēram, RTU vēlas ierobežot IĻ izmantošanu noteiktā teritorijā, tādā gadījumā šo teritoriālo ierobežojumu var norādīt licencē.

Licenciāra un licenciāta pienākumi un tiesības

Licences būtība ir dot atļauju IĻ objekta īpašniekam izmantot licencējamo IĻ objektu bez sankcijām. Licences darbības laikā puses apmainās ar konfidenciālu informāciju, tāpēc licences līgumā ir jāiekļauj konfidencialitātes nosacījumi.

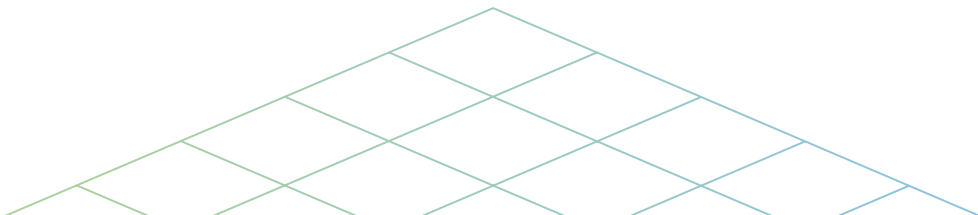
Būtiski ir ievērot nosacījumu, kas attiecas uz atļauju esošās licences ietvaros izdot apakšlicences, jo tādējādi licenciārs var zaudēt kontroli pār licencējamo objektu. Apakšlicenču iespēja nav labvēlīga licenciāram.

Licencējot IĻ objektus, īpaši – izgudrojuma patentus un programmatūru, ir būtiski paredzēt nosacījumus par turpmāko iespēju veikt vai aizliegt licencējamā objekta uzlabojumus. Licenciāra interesēs būtu aizliegt licences ietvaros veikt jebkādus uzlabojumus licencējamajam objektam vai vismaz paredzēt, ka par plāniem veikt uzlabojumus jāvienojas atsevišķi.

Licences maksa un norēķinu kārtība

Licences maksas veidu nosaka abu pušu vienošanās. Tipiskākie licences maksas veidi redzami tabulā. Norēķinu kārtību veido tādu, ka licences maksa tiek veikta, pamatojoties uz licenciāra izrakstītu rēķinu.

Licences maksas veids	Priekšrocības (+) / trūkumi (-)
Licences maksa kā vienreizējs maksājums ar noteiktu termiņu.	+ Tūlītējs ieguvums. - Var izrādīties, ka objekts tik ļoti attaisno sevi komercializācijā, ka lielāks ieguvums ir no procentatskaitījumu maksas.
Licences maksa kā procentatskaitījums (<i>royalty</i>) no licenciāta ieņēmumiem, kas gūti no pārdotās licencētās produkcijas/pakalpojumiem.	+ Būtisks ieguvums, ja licences objekts attaisno savu komercializāciju (veido būtisku apgrozījumu). - Nav tūlītēja ieguvuma. Nav prognozējama ieņēmumu.
Kombinēts maksājums, kas ietver periodisku maksājumu un procentatskaitījuma maksu.	+ Tūlītējs un/vai prognozējams ieguvums. - Var būt pārāk liels slogs licences ņēmējam, kas var apgrūtināt pašu licences līguma noslēgšanu.

Pārdošanas būtība

Pārdodot IĻ objektu, īpašnieks to pārdod jaunajam īpašniekam, par to pretī saņemot norunāto atlīdzību.

Atšķirībā no licencēšanas pārdošanas rezultātā IĻ objekti pāriet jaunā īpašnieka valdījumā, un iepriekšējais īpašnieks zaudē pilnīgu kontroli pār tiem.

Licencēšana

Tiek dotas tiesības izmantot (nomāt) IĻ objektus, pretī saņemot norunāto licences maksu.

Iznomāt IĻ objektus uz noteiktu laiku.

Pārdošana

Tiek nodotas (pārdotas) īpašumtiesības uz IĻ objektiem.

Pilnībā atdot IĻ objektus.

1. piemērs. Patentētas tehnoloģijas komercializācija

Intelektuālā īpašuma identifikācija

Īl identifikācija

Uzskaita, kādi Īl objekti ir radīti pētījuma (arī projekta) rezultātā.

Ir radīts izgudrojums, uz kuru ir iesniegts Latvijas patenta pieteikums Nr. LVP20210000XX un pēc ekspertīzes iziešanas piešķirts Latvijas patents Nr. LV16XXX.

Īl autorības identifikācija

Norāda, kas ir autori katram identificētajam Īl objektam.

Patentā aprakstīto izgudrojumu ir radījuši RTU darbinieki savu darba līgumā noteikto pienākumu ietvaros. Līdz ar to patentā kā izgudrotāji ir norādīti RTU darbinieki – autori.

Īl īpašumtiesību identifikācija

Identificē, kam pieder Īl autortiesību mantiskā daļa.

Tādējādi Latvijas patenta Nr. LV16XXX īpašnieks ir RTU, jo izgudrojuma autori ir RTU darbinieki. Attiecīgi – patentā kā īpašnieks ir norādīts RTU.

Intelektuālā īpašuma objektu fiksācija vai reģistrācija

Īl noformēšana komercializācijas mērķiem

Veic nepieciešamos soļus, lai noformētu (fiksētu/reģistrētu) pētījuma (arī projekta) rezultātus tādā veidā, lai tie ir piedāvājami licencēšanai vai pārdošanai.

Ir piešķirts Latvijas patents Nr. LV16XXX, kas likuma ietvaros ir kustama manta, ko iespējams licencēt (nomāt) vai pārdot. Piemēram, licences līgumā kā licences objekts tiks norādīts Latvijas patents Nr. LV16XXX.

Intelektuālā īpašuma objektu licencēšana vai pārdošana

Īl licencēšana vai Īl pārdošana

Komercializācijas rezultātā RTU visu vai daļu no radītā Īl var licencēt vai pārdot par labu jaunajam īpašniekam.

RTU veic Latvijas patenta Nr. LV16XXX licencēšanu vai pārdošanu.

2. piemērs. Vairāku intelektuālā īpašuma objektu komercializācija

Intelektuālā īpašuma identifikācija

Īl identifikācija

Uzskaita, kādi Īl objekti ir radīti pētījuma (arī projekta) darbības rezultātā.

- * Iesniegts Latvijas patenta pieteikums Nr. LVP20210000XX uz izstrādāto ierīci un tās vadību. Tātad – Latvijas patenta pieteikums, kam pēc noteiktu procedūru veikšanas sekos Latvijas patents.
- * Izveidota metodika tehniskā procesa veikšanai, kas ir slepena. Tātad – zinātība.
- * Izveidota iekārta, ko var aizdot (nomāt), lai patenta pieteikuma un zinātnības licenciāts varētu izmantot tehnoloģijas apguvei. Tātad – tehnoloģiskais nodrošinājums.

Īl autorības identifikācija

Norāda, kas ir katra identificētā Īl objekta autori.

- * Latvijas patenta pieteikuma Nr. LVP20210000XX autori ir Jānis Krūze un Pēteris Karote. Savukārt patenta pieteikuma pieteicējs (īpašnieks) ir RTU.
- * Metodiku ir izstrādājis Jānis Krūze un Kārlis Šķivis.
- * Ierīci ir izveidojuši Jānis Krūze, Pēteris Karote un Kārlis Šķivis, kā arī SIA «Viens» pēc RTU pasūtījuma.

Īl īpašumtiesību identifikācija

Identificē, kam pieder Īl autortiesību mantiskā daļa.

- * Jānim Krūzem, Pēterim Karotem un Kārlim Šķivim ir darba līgums ar RTU, kas nosaka, ka pētījuma rezultātu autortiesību mantiskā daļa, kas izveidota, izmantojot institūcijas resursus, pieder RTU.
- * Savukārt SIA «Viens» ir sadarbības līgums RTU (darba pasūtītājs) par ierīces izveidošanu, kurā noteikts, ka visas autortiesību mantiskās tiesības pāriet pasūtītāja īpašumā. Tātad – Īl īpašnieks ir RTU.

Intelektuālā īpašuma objektu fiksācija vai reģistrācija

Īl noformēšana komercializācijas mērķiem

Veic nepieciešamos soļus, lai noformētu (fiksētu/reģistrētu) pētījuma (arī projekta) rezultātus tādā veidā, lai tie ir piedāvājami licencēšanai vai pārdošanai.

- * Latvijas patenta pieteikums jau ir kā reģistrācijai iesākts dokuments – ir zināms patenta pieteikuma numurs (taču tas nav publicēts). Tikai publicēts patenta pieteikums ir kustama manta, kas ir licencējama vai pārdodama.
- * Jānim Krūzem un Kārlim Šķivim liek fiksēt izstrādāto metodiku. Seko metodikas apraksts. Apzinātas personas, kas jau ir informētas par šo metodiku.
- * Izstrādātā ierīce jāreģistrē RTU uzskaitē.

Intelektuālā īpašuma objektu licencēšana vai pārdošana

Īl licencēšana vai Īl pārdošana

Komercializācijas rezultātā RTU visu vai daļu no radītā Īl var licencēt vai pārdot par labu jaunajam īpašniekam.

- * RTU, veicot iepriekš minēto Īl noformēšanu, izveido Īl portfeli, kas sastāv no šādiem objektiem: Latvijas patenta pieteikums un zinātība.
- * Savukārt izstrādātā ierīce ir papildu objekts, kas licences līgumā var kalpot kā tehnoloģiskais nodrošinājums licencējamo Īl objektu iedzīvināšanā.
- * Ja RTU izvēlas par labu Īl atsavināšanai, tā var pārdot minēto Latvijas patenta pieteikumu, zinātību, kā arī izstrādāto iekārtu.

Dokumenti, kas regulē RTU intelektuālā īpašuma aizsardzību:

- «Rīgas Tehniskās universitātes Intelektuālā īpašuma tiesību pārvaldības un izmantošanas politika»
- «Kārtība, kādā tiek virzīts darbinieka vai studējošā iesniegums, pieņemts lēmums par RTU mantiskajām tiesībām uz intelektuālo īpašumu»

Visi dokumenti pieejami mājaslapas www.inovacijas.rtu.lv sadaļā «Intelektuālais īpašums».

RTU intelektuālā īpašuma aizsardzību un pārvaldību nodrošina **Inovāciju un tehnoloģiju pārnese centrs**.

Izmantojot materiālā esošo informāciju, atsauce uz Rīgas Tehnisko universitāti un autoriem ir obligāta.

Āzenes iela 12–104, Rīga, LV-1048
inovacijas@rtu.lv
www.inovacijas.rtu.lv

Artis Kromanis, Lita Lazdiņa, Laila Eliņa, Irīna Boiko, Linda Šufriča, Ineta Portnova. **Vadlīnijas zinātniskajai institūcijai piederošā intelektuālā īpašuma aizsardzībai, licencēšanai vai pārdošanai.**
Rīga: RTU Izdevniecība, 2021, 15 lpp.

Informatīvais materiāls paredzēts RTU zinātniekiem, akadēmiskajam personālam un citiem interesentiem, kuriem nepieciešama informācija par intelektuālā īpašuma komercializāciju.

Redaktore Rūta Lapsa
Dizains un datortaliks Paula Lore

ISBN 978-9934-22-613-7 (pdf)
© Rīgas Tehniskā universitāte, 2021